

Jak prawidłowo sporządzić zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym?

Kto ma obowiązek sporządzania zestawienia zmian w kapitale własnym? Jakie pozycje należy ująć w zestawieniu? Jakich informacji dostarcza użytkownikowi zestawienie zmian w kapitale własnym?

Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym jest jednym z elementów sprawozdania finansowego. Wprowadzenie obowiązku sporządzania tego zestawienia spowodowane zostało koniecznością dostosowania polskiej ustawy o rachunkowości do rozwiązań zawartych w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości. Obowiązek sporządzenia przedmiotowego zestawienia dotyczy jednostek, których roczne sprawozdania finansowe podlegają badaniu w trybie art. 64 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Natomiast jednostki, które nie mają obowiązku sporządzania zestawienia zmian w kapitale własnym, zamieszczają skrócone informacje o zmianach w kapitałach w „Dodatkowych informacjach i objaśnieniach”, tj. w drugiej części informacji dodatkowej.

Przygotowanie zestawienia nie jest czynnością skomplikowaną. Jego zadaniem jest dostarczenie danych o zmianach w kapitale własnym oraz informacji z jakich tytułów modyfikacje te nastąpiły. Zmiany, czyli zwiększenia i zmniejszenia mogą wynikać z przepisów kodeksu spółek handlowych lub mogą być regulowane przez uchwały organów jednostki. Ustawa dopuszcza ujęcie szeregu operacji bezpośrednio w ciężar lub dobro kapitału własnego. W związku z tym prezentowany w rachunku zysków i strat wynik finansowy nie jest jedynym odzwierciedleniem zmiany wielkości kapitału własnego. Mając to na uwadze zmiany w kapitale własnym należy przedstawić jako osobne zestawienie w ramach sprawozdania finansowego.

Wartości poszczególnych pozycji zestawienia muszą być zgodne z wartościami pozycji kapitału własnego przedstawionymi w pasywach bilansu. Oznacza to, że zestawienie powinno opisywać ruchy zaistniałe w części A pasywów bilansu. Wzór zestawienia zamieszczono w załączniku nr 1 do ustawy o rachunkowości. Jak można zauważyć kolejność pozycji w zestawieniu zmian w kapitale własnym jest taka sama jak w bilansie. Wzór zestawienia nie jest ściśle obowiązujący i dlatego może być dostosowywany w zależności od istotności zawartych w nim pozycji. Główne punkty zestawienia zmian w kapitale własnym to:

- kapitał (fundusz) podstawowy,
- należne wpłaty na kapitał podstawowy,
- udziały (akcje) własne,
- kapitał (fundusz) zapasowy,

- kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
- kapitał (fundusz) rezerwowy,
- wynik z lat ubiegłych
- wynik netto.

W zestawieniu należy przedstawić stan początkowy kapitałów wynikający z bilansu otwarcia, następnie zmiany jakie miały miejsce w ciągu roku obrotowego oraz ustalić stan kapitałów na koniec okresu. Należy pamiętać, że zgodnie z ustawą o rachunkowości (art. 28 ust. 1 pkt 10) kapitały własne wykazuje się w wartości nominalnej. Zestawienie zmian w kapitale własnym obejmuje informacje o zmianach poszczególnych składników kapitału własnego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. W przypadku sporządzania zestawienia za inny okres sprawozdawczy niż określony powyżej, w zestawieniu wykazuje się zmiany poszczególnych pozycji kapitału własnego za bieżący okres sprawozdawczy i poprzedni rok obrotowy. Wartość zwiększeń i zmniejszeń odpowiednich pozycji kapitału własnego wynika z zapisów księgowych na kontach poszczególnych kapitałów. W związku z tym ewidencja kapitałów powinna być prowadzona w sposób umożliwiający prawidłowe sporządzenie tego zestawienia.

Celem zestawienia zmian w kapitale własnym jest dostarczenie użytkownikom informacji pozwalających na analizę struktury i dynamiki zmian poszczególnych elementów kapitału własnego oraz dostarczenie informacji o odniesieniu zdarzeń bezpośrednio na kapitał z pominięciem rachunku zysków i strat. Do takich zdarzeń możemy zaliczyć:

- skutki aktualizacji wyceny środków trwałych (art. 31 ust. 4),
- skutki przeszacowania inwestycji (art. 35 ust. 4-6),
- wprowadzenie do ksiąg instrumentów finansowych (art. 35a ust. 1-2),
- podział wyniku finansowego,
- zmiany zasad polityki rachunkowości.

Jak widać, zestawienie zmian w kapitale własnym jest sprawozdaniem uzupełniającym do bilansu. Z bilansu uzyskujemy dane liczbowe dotyczące poszczególnych kapitałów, natomiast dopiero zestawienie zmian w kapitale własnym pokazuje rodzaje zmian, ich wielkości oraz przyczyny ich powstawania.

PODSTAWA PRAWNA

art. 48a ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994r (t.j. Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz.694 z późn. zm.).

Data publikacji: 2006-09-25